

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 620/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

513/2010. (XII. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. november 29-én előterjesztett panaszát a 2010. december 15-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

e l u t a s í t j a.

A Testület megállapítása szerint a panasz egy részére nincs hatásköre, másik része pedig elkésett.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2010. május 15-én foganatosított rendőri intézkedés miatt 2010. november 29-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát.

I.

A panaszos előadta, hogy édesapja az egyik budapesti általános iskola gondnokaként dolgozik, ezért a panaszos a családjával az iskola szolgálati lakásában él. A panaszosnak van egy személygépkocsija van, amivel a kertben szokott parkolni, a kapu közvetlen közelében, ami 2010. május 15-én is így történt. A kapun egyébként jól látható egy „gépkocsi bejáró” feliratú tábla, valamint egy megállni tilos tábla is.

A kérdéses napon – szombat lévén – üres volt az utca. Ennek ellenére az iskola oldalsó kertkapujába gépjárművével leparkolt egy férfi, eltorlaszolva ezzel a kaput. A panaszos szerint a férfinak látnia kellett egyrészt, hogy a panaszos gépkocsija a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kertben parkol, másrészt pedig a tiltó táblát is. Az esemény időpontjában a panaszos a kertben tartózkodott és miután észlelte, hogy a férfi gépkocsijával nemcsak beállt a kapuba, de ott is szándékozik azt hagyni, szólni akart neki. Megvárta, hogy a férfi bezárja a gépkocsi ajtaját, majd illedelmesen köszönt neki és megkérte, hogy álljon el a kapuból, mivel üres az utca, és mert nem tud kiállni a saját autójával a kertből. A férfi azonban nem mutatott hajlandóságot, letegezte a panaszoszt, méltatlankodott a kérés miatt, és elmondta, hogy ő egy három diplomás, köztisztviselő orvos és engedéllyel bárhol parkolhat. Az autója kesztyűtartójából elővett egy kék színű lapot, egy engedélyre hivatkozott – azt azonban a panaszos nem látta, mi volt arra írva, mert kb. 10 méterre álltak egymástól. A férfi, miután a panaszos kérte, hogy a kapuból álljon el autójával, cinikus hangnemben kijelentette, hogy áll el onnan. Mivel a férfi többször megemlítette, hogy orvos, ezért a panaszos azt mondta neki, hogy az édesanyja szív és cukorbeteg, így ha rosszul lenne, akkor az autójával azonnal ki kellene jutnia a kertből, hogy kórházba vihesse. A férfi azonban erre az érvelésre sem mutatott semmiféle empátiát, sőt elhangzott tőle egy szítok szó is. Ezt meghallva a panaszos édesanyja szintén kiment a lakásból, és kikérte magának a férfi viselkedését. A panaszos a kapuhoz ment, és erélyesen felszólította a férfit, hogy fejezze be felháborító viselkedését, és azonnal álljon el a kapuból. Több perces szóváltást követően tett csak eleget a kérésnek. A kapu – hétvége lévén – mindvégig zárva volt. Miután a panaszos és édesanyja látták, hogy a férfi végre szabadon hagyta a kaput, és elállt az autójával, elégedettek voltak, és egymás között hangot is adtak örömüknek. Ekkor azonban a férfi kiszállt az autójából, kinyitotta a csomagtartó ajtaját és elő vett egy 60-80 cm hosszú, sárga színű vasrudat és minden átmenet nélkül a kapuhoz lépett, ahol a panaszos irányába ütött. Közben többször benyitott és rángatta a kapu kilincsét. Mivel zárva volt, felmászott a kapura és felülről is többször a panaszos felé ütött, illetve megpróbált a kerítés talapzatára állva is befelé, a panaszos feje irányába csapkodni. A panaszos szólt édesanyjának, hogy azonnal hívja a rendőroket, mert a férfi megtámadta őket. A panaszos édesanyja pánikszerűen mondta el telefonon a rendőröknek, hogy megtámadták őket, jöjjenek gyorsan.

Mindeközben a férfi tovább csapkodott befelé és próbálta a panaszoszt eltalálni a kerítésen keresztül, sikertelenül. A panaszos figyelmeztette a férfit, hogy bűncselekményt követ el, ezért kihívták a rendőrséget, illetve azt is elmondta neki, hogy menjen el. Erre a férfi abbahagyta a csapkodást, visszatette a vasrudat a csomagtartóba, aminek ajtaját azonban nyitva hagyta.

A panaszoszt a férfi először pszichopátának nevezte, majd drogosnak titulálta. Később pedig azt mondta – szakmai tudására és orvos mivoltára hivatkozva –, hogy nem is drogos, hanem alkoholista. A férfi megfenyegette a panaszoszt, hogy majd „megvizsgáltatja és elintézi”. A panaszos édesanyját is becsmérelte; „mocsokos bérlőknek, patkányoknak” titulálta őket. Újabb hosszas szóváltás után lecsukta a hátsó ajtót, és visszaülve a kocsi sarkába, előbbre parkolt a kapu közeléből az utca sarkához (a panaszos ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy ahova átparkolt, ott szintén tilosban állt meg, de a rendőrök nem büntették meg). Tovább becsmérelte a panaszoszt és családját, majd kocsiját hátrahagyva, elindult az iskola főbejárata irányába, de akkor a

panaszos még nem tudta, hogy hova megy. Hamarosan kiderült, hogy az iskolában a hétvégén megtartott festményvásárra érkezett.

A rendőrök ezen eseményeket követően érkeztek ki. A panaszos és édesanyja elmondta, hogy mi történt, felvették adataikat, majd megkeresték a festményvásáron a férfit és visszakísérték az autójához. A férfit is kikérdezték, aki nem tagadta, hogy beállt a kapuba és azt sem, hogy megtámadta a panaszost. A rendőrök kinyitatták vele a csomagtartó ajtaját, a férfi pedig megmutatta az említett vasrudat. A rendőrök azonban nem kutatták át a gépkocsit, és nem foglalták le a vasrudat a férfitől. A panaszos a rendőri intézkedés közben mindvégig, tudatosan bent maradt a kertben, nehogy támadási felületet adjon a férfinak. A panaszos szülei beszéltek csak a férfivel a rendőrök jelenlétében, amikor is szóról-szóra elismételte a panaszossal kapcsolatos rágalmaikat („pszichopata, drogos, alkoholista”), és azt állította, hogy a panaszos támadta meg őt. A panaszos közölte a rendőrökkel, hogy fegyveres örként dolgozik, amivel kapcsolatban sok pszichológiai teszten kell átesni. A férfi azonban cinikusan azt mondta, hogy ő tudja, hogyan működik az a rendszer, és bárki kaphat alkalmasságit, a panaszost pedig kivizsgáltatja és „elintézteti”.

A rendőrök közölték, hogy hivatalból feljelentést tesznek a férfi ellen, a panaszos és családja pedig feljelentést tehet rágalmazás és becsületsértés miatt a bíróságon. A rendőrök ugyanakkor nem közölték azt, hogy egyidejűleg a panaszost is feljelentik garázdaság miatt. Ez csak utóbb derült ki, amikor több hónappal később hivatalos idézést kapott a panaszos a bíróságtól. Az idézésből tudták meg a férfi nevét és azt, hogy valóban orvos. Akkor a panaszost és édesanyját tanúként idézték be, majd egy nappal a tárgyalás előtt a panaszost telefonon arról értesítették, hogy a tárgyalás elmarad a bíró betegsége miatt, és majd értesítik az új időpontról. Időközben a panaszos és édesanyja a rendőrségen voltak, ahol tanúként hallgatták ki őket, illetve később a panaszos édesapját is.

Az ügy előadója a kerületi rendőrkapitányság egy r. őrmestere volt, aki elmondta, hogy szembesítésre is sor kerül majd, azonban háromszor is elhalasztották az eljárási cselekményt, és azóta sem történt meg. A férfiről készültek ugyan fényképfelvételek, de arról nem, amikor a kezében volt a vasrúd és a panaszosra támadt, mivel akkor a rendőrséget hívta a panaszos édesanyja. A panaszos az említett fényképek másolatait átadták a r. őrmesternek. A rendőr szóban közölte a panaszossal, hogy feljelentést tettek ellene, amiről azonban akkor még hivatalosan semmilyen értesítést nem kapott.

A panaszos előadta beadványában, hogy fegyveres örként tagja a Tettekezés Rendőrségi Szakszervezetnek, ezért a jogi osztálytól kért segítséget még 2010 augusztusában. Azt mondták neki, hogy amennyiben szüksége lesz rá, vállalják a jogi védelmét. A panaszos továbbá felkereste a kerületi ügyészséget is, ahol azonban nem tudtak arról, hogy ellene bármilyen eljárás indult volna.

2010. október elején a panaszos kézhez kapott egy újabb bírósági levelet, amelyben azonban már nem a férfit, hanem a panaszost tüntették fel eljárás alá vont

személyként, a panaszos édesanyját pedig tanúként idézték be. 2010. október 18-án volt az első, november 22-én pedig a második bírósági tárgyalás. A panaszos akkor kért komolyabb jogi védelmet, mert addig nem tudott arról, hogy ellene feljelentést tettek garázdaság szabálysértése. A panaszos az említett r. őrmesterrel szeretett volna beszélni a kérdésről, aki azonban elfoglaltságra hivatkozással elutasította a kérést.

Azóta egyszer a rendőr hívta a panaszost telefonon, hogy megkérdezze az első bírósági tárgyalásról. A rendőr közölte azt is a panaszossal, hogy a rendőrségen is lesz szembesítés a férfivel, csak az időpontot még nem tudja.

A panasz szerint a második tárgyaláson is felolvasták a rendőri jelentést, amiben azonban mást írtak le, mint ami történt, és amit a panaszos és édesanyja elmondott a helyszínen. Olyan dolgokat adtak a panaszos szájába, amiket nem mondott és nem tett, illetve teljesen kihagyták a férfi tettlegességig fajuló támadását is. A bíró sem értette, miért jelentették fel a panaszost, hiszen a tanúk is azt támasztják alá, hogy ő mindvégig a kerítésen belül tartózkodott, és a férfi volt az utcán.

A panaszos úgy érzi, hogy a rendőrök minden jogalapot nélkülöző módon jelentették fel őt, amiről ráadásul nem is kapott idejében semmilyen hivatalos értesítést, ezért kérte a Testületet panaszának kivizsgálására.

II.

1) A panaszbeadványban a panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök őt jogalap nélkül jelentették fel garázdaság elkövetése miatt, illetve, hogy a vele szemben megtett feljelentésről csak hónapokkal később szerzett tudomást, azonban akkor sem hivatalos formában, csak az ügy előadójának szóbeli közlése alapján.

A Testület ezen sérelmek tekintetében az alábbiakra hívja fel a panaszos figyelmét. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség...),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés...),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás...),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Tekintettel arra, hogy a panasz ezen részei büntetőeljárás kérdések, a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére. Ugyanakkor a Testület tájékoztatja a panaszost az alábbiakról.

A büntetőeljárás megindításának feltétele a gyanú megléte és az, hogy a bűncselekmény elkövetése, illetve gyanúja a hatóság előtt ismertté váljon. Az első feltétellel összefüggésben a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 6. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel. A büntetőeljárás megindításának ugyanakkor az is kritériuma, hogy a bűncselekmény elkövetése, illetve gyanúja a hatóság előtt ismertté váljon. Arról, hogy milyen információk alapozzák meg a bűncselekmény gyanúját, a Be. 170. §-ának (1) bekezdése rendelkezik. Eszerint a nyomozás egyrészt olyan adatok alapján indulhat meg, amelyekről az ügyész vagy a nyomozó hatóság hivatali hatáskörében, avagy a nyomozó hatóság tagja hivatali minőségében szerez tudomást. Másrészt pedig feljelentés alapján indulhat meg a nyomozás.

A fentiek alapján a nyomozás megindításának alapja a bűncselekményre vonatkozó egyszerű gyanú, amely a nyomozás menete során megerősödhet, megalapozhatja azt a hatósági döntést, hogy a bűncselekményt konkrét személy követte el, így „erősödik” az egyszerű gyanú megalapozott gyanúvá (amikor már a bűncselekmény és a konkrét személy között olyan bizonyítékokkal alátámasztott összefüggés mutatható ki, amely nagy fokban valószínűsíti, hogy a bűncselekményt e személy követte el).

Egy személy a megalapozott gyanú közlésével válik gyanúsítottá, amely közlésnek (illetve a gyanúsított kihallgatás időpontjának) azonban a Be. szerint nincs határideje – egy kivételtől eltekintve, nevezetesen, ha a gyanúsított fogva van – [Be. 179. § (1) bekezdés 2. mondat] – azaz arra a nyomozás során bármikor sor kerülhet (legkésőbb az iratmegismerés határnapján).

2) A panaszos beadványában sérelmezte azt is, hogy a vele szemben támadólag fellépő férfi kocsiját a helyszínre érkező rendőrök nem kutatták át, nem foglalták le tőle a támadóeszközt (vasrudat). Sérelmezte továbbá, hogy a jelentésben a rendőrök teljesen mást írtak le, mint ami történt és amit a jelenlevők elmondtak.

A panasz ezen részei tekintetében a Testület hivatkozik az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz

előterjesztője az öt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni.

A panaszos a 2010. május 15-ei rendőri intézkedéseket, illetve mulasztásokat több hónappal később sérelmezte. A Testület megállapította, hogy a panaszos a nyolc napos törvényi határidőn túl terjesztette elő panaszát, ami elkésett. Ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a rendőrségi dokumentum helytállóságának megkérdőjelezése úgyszintén büntetőjogi kérdés (közokirat-hamisítás), amellyel összefüggésben a Testület érdemi vizsgálatot – hatáskörének hiánya miatt – szintén nem folytat.

III.

A Testület egyrészt hatáskör hiányában, másrészt pedig a panasz elkésettsége miatt érdemben nem vizsgálhatta a beadványt, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz elutasításáról döntött.

Budapest, 2010. december 15.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag